

Door bos en duin

In de oertijd stond hier bos. Met de komst van mensen werden de bomen gekapt en ging er vee grazen. Het bos veranderde in heide en de heide veranderde, door overmatig gebruik, in zand. Het stuivende zand bedolf akkers en bedreigde zelfs hele dorpen. Om het zand in te dammen, werd er weer bos aangelegd. En zo is de cirkel rond. Eén stukje zandwoestijn is gebleven: de Kale Duinen. Nu is in dit gebied alles te vinden: bos, heide en stuifzand. En omdat moeder natuur gul is, heeft ze er nog een paar schitterende vennen aan toegevoegd.

Hoe gevarieerd wil je het hebben...

Over de route

Lengte: 10 km, ca. 2,5 uur

Inkorten: in de wandelroute zijn twee kortere routes samengevoegd. Je kunt ook alleen de Terwisschawandeling (ca. 5 km) lopen, blijf dan de witte paaltjes volgen.

Startpunt: Buitencentrum Drents-Friese Wold, Terwisscha 6a, 8426 SJ Appelscha.

Openbaar vervoer: het buitencentrum is niet bereikbaar met openbaar vervoer.

Honden: aangelijnd welkom. Een deel van de route door Kale Duinen niet toegankelijk voor honden tussen 1 maart en 1 september.

Routebeschrijving

Vanaf de oprit van het Nationaal Park: volg de witte paaltjes van de Terwisschawandeling. Na 4

volg je eerst de rood-witte paaltjes en vervolgens de rode paaltjes (linksaf) van de Aekingerzandroute. Na 9 volg je wederom de rood-witte paaltjes om zo weer de witte route (linksaf) te vervolgen.

Onderweg

1. De grove den

Omstreeks 1890 begon men in deze omgeving bos aan te planten. In de eerste plaats om het stuifzand te beteugelen. De zandbestuivingen waren ontstaan door intensieve begrazing van de heide door schaapskuddes. Akker, weiden en zelfs complete dorpen dreigden onder het zand te worden bedolven. Langs het pad zie je de eerste aanplant van toen; de grove den is de enige boom die in kaal zand groeit.

2. Kraaiheide

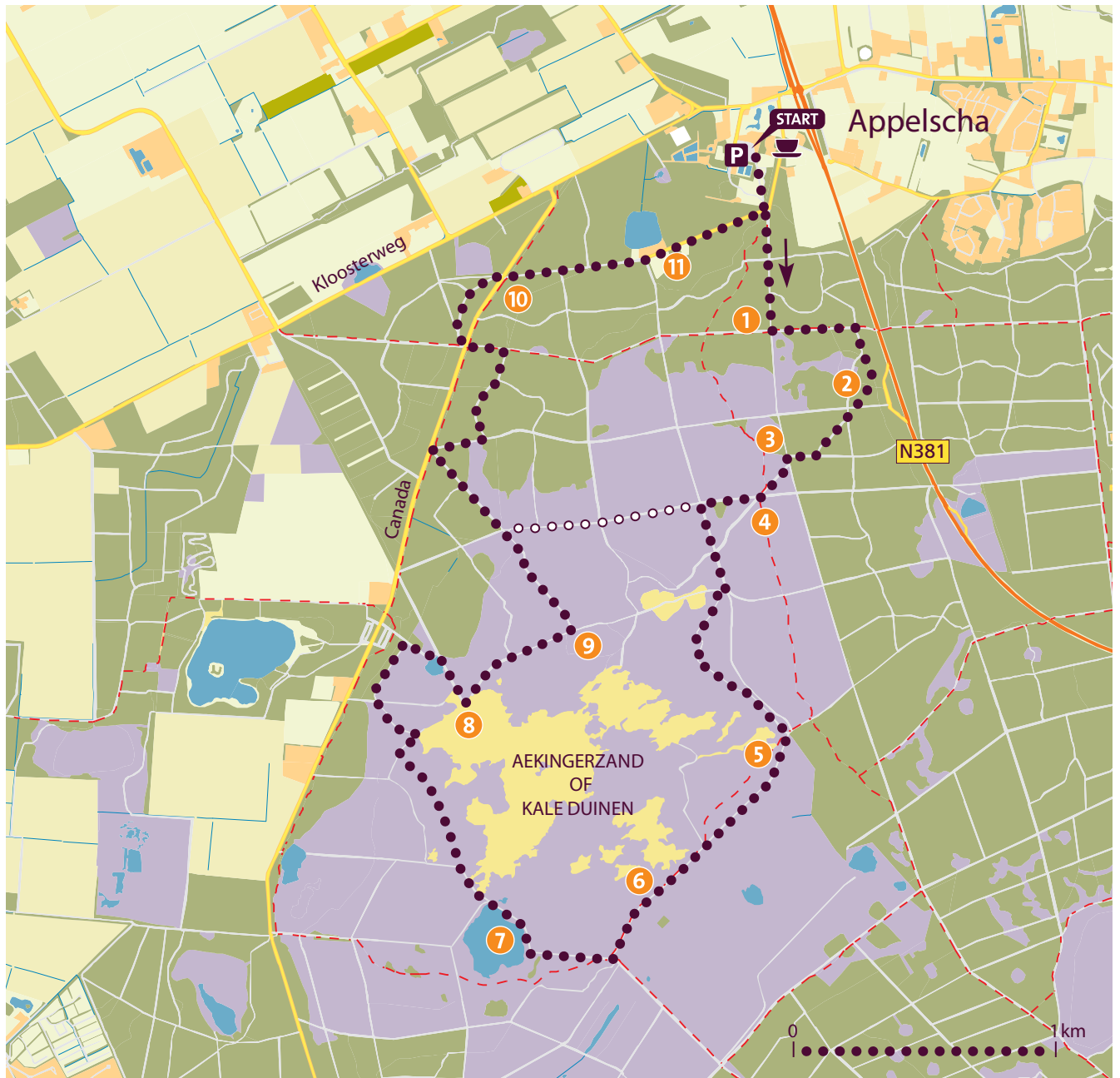
De heide aan je rechterhand wordt opgehouden door de jonge dennetjes te verwijderen. Als dat niet zou gebeuren, zou de heide in bos veranderen. Naast struikheide is ook steeds meer kraaiheide te zien. De donkerblauwe, kraalachtig glanzende bessen zijn heel populair bij vogels en vossen.

3. Kale duinen

Moest een eeuw geleden het stuifzand nog worden bedwongen, tegenwoordig gelden deze laatste restanten als kostbaar bezit vanwege de vele bijzondere planten en dieren die er leven. Tot de kenmerkende broedvogels van de Kale Duinen horen de boomleeuwerik en de roodborsttapuit.

4. Drinkwaterwinning

De put aan de linkerhand is aangebracht voor drinkwaterwinning. Daarachter staat het

pompgebouw en even verderop een water meter die de stand van het grondwater bijhoudt.

5. Vliegdennen

Grove dennen in het open veld hebben een grillige vorm met een brede kroon, heel anders dan hun hoog-opgaande soortgenoten in het bos. Ze worden niet voor niets vliegdennen genoemd; de wind bepaalt hun vorm.

6. Aekingerbroek

Het laaggelegen, prairieachtige gebied links is het Aekingerbroek, waar de beek de Vledder Aa ontspringt. Nadat het door ontwatering en landbouwgebruik was aangetast, is dit brongebied zo'n vijftien jaar geleden in oorspronkelijke staat hersteld. Allerlei kenmerkende plantensoorten zijn sindsdien teruggekeerd.

7. Grenspoel

Op de grens van Drenthe en Friesland ligt de

Grenspoel. De natuur in en rond dit ven is rijk en gevarieerd. Er groeien bijzondere planten, zoals zonnedauw, een klein vleesetend plantje dat vliegjes vangt met zijn kleverige tentakeltjes. Ook kikkers en salamanders weten de plas te vinden. 's Zomers scheren er libellen over het water.

8. Zandverstuivingen

Zandverstuivingen zijn de Nederlandse versie van woestijnen. Ze zijn kurkdroog en hebben een soort woestijnklimaat met extreme temperatuurverschillen. Op zonbeschenen zuidhellingen kan de temperatuur oplopen tot zestig graden, terwijl het 's nachts op andere plekken zelfs in de zomer aan de grond kan vriezen. In deze omstandigheden houden maar weinig planten- en diersoorten het uit. Dat zijn dan meteen ook heel bijzondere, zoals bepaalde zandloopkevers en sluipwespen.

9. Drentse heideschappen

De Drentse heideschappen helpen flink mee om het stuifzand open te houden door gras, heide en jonge boompjes te eten. De schapen krijgen assistentie van runderen van natuurrassen als de Schotse hooglander en salerts met hun indrukwekkend grote hoornen.

10. Moerasbos

Het bos links is enkele tientallen jaren geleden door een storm verwoest en daarna opnieuw ingeplant met loofbos. Door de hoge waterstand sterven nu vooral de beuken weer af. Langzaam verandert dit bosgedeelte in een moerasbos.

11. Boswachterswoningen

Je passeert twee vroegere boswachterswoningen en een voormalige werkschuur van Staatsbosbeheer. Het weilandje rechts was vroeger de kwekerij van de toenmalige boswachterij Appelscha. Hier werden de boompjes voor de bosaanleg gekweekt.